مزگەفت

زنجیرا گۆتارێن ئەینیێ ١٦

گۆتارەکا کورت ل دۆر باوەری ئینانێ ب پەڕتووکان

گۆتاربێژ
شێخ ماجد سلیمان الرسي

وەرگێران
سیروان محمدصالح

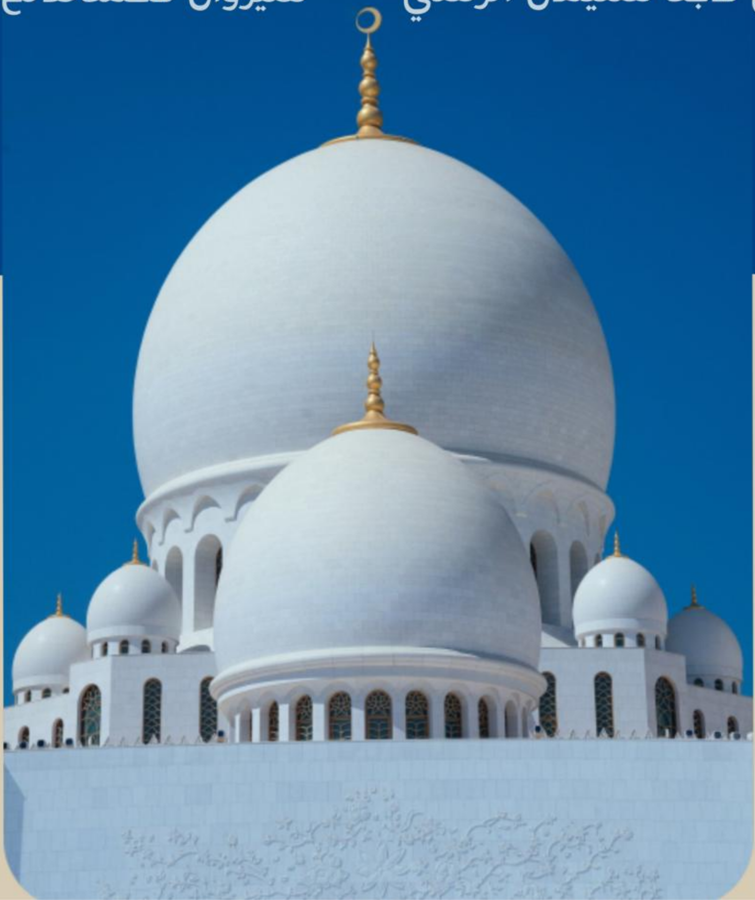

گۆتارەکا کورت ل دۆر

باوەری ئینانێ ب پەڕتووکان

گۆتارخوین:

شێخ: ماجد سليمان الرسي

وەرگێڕان:

سيروان محمدصالح

مزگەفت
www.mzgaft.com

بابەتێ گۆتارێ: گۆتارەکا کورت ل دۆر باوەری ئینانێ ب پەڕتووکان.

زمانێ گۆتارێ: زمانێ کـوردی - زاراڤێ بـــادینی.

ناڤێ گۆتارخوینی: شێخ (ماجد سليمـــان الرسي).

وەرگێڕان: سيروان محمدصالح.

زنجیرا: گۆتارێن ئەینییێ.

هژمارا زنجیرێ: (16)

ژ بەرهەمێن: سایتێ مزگەفت.

موضوع الخطبة: خطبة مختصره - الإيمان بالكتب.

لغة الخطبة: اللغة الكردية - اللهجة البادينية.

اسم الخطيب: الشيخ: ماجد سليمـــان الرسي.

اسم المترجم: سيروان محمدصالح.

سلسلة: خطب الجمعة.

رقم السلسلة: (16)

من منشورات: موقع المسجد (مزگەفت)

گۆتارا ئێکێ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلـٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ).

(يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيراً وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبا).

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيداً * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيما).

أما بعد، فإن خير الكلام كلام الله، وخير الهدي هدي محمد صلى الله عليه وسلم، وشر الأمور محدثاتها، وكل محدثة بدعة، وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار.

أما بعد، گەلی موسلمانان، ئەز شیرەتێ ل خۆ و ل هەوە دکەم کو تەقوا خودێ بکەین، چونکی ئەو شیرەتا خودێ یە بۆ یێن دەستپێکێ و دویماهیکێ، خودێ دبێژیت: ﴿وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَإِيَّاكُمۡ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ﴾ [النساء: 131]، ئانکو: ((و ڕاستی مە شیرەت ب تەقواییێ ل وان کربوو یێن بەری هەوە پەڕتووك بۆ هاتی ژ جوهی و فەلان و ل هەوە ژی کو تەقوا خودێ بکەن و د فەرمانا ویدا بن)). ڤێجا تەقوا خودێ بکەن و ژ وی بترسن، گوهدارییا خودێ بکەن و ژ بن فەرمانا وی دەرنەکەڤن، بزانن کو باوەری ئینان ب پەڕتووکێن ئەسمانی ژ بنیاتێن ڤی دینی و بناخەیێن ئیسلامێیە، ئەو ستوینا سێییە ژ ستوینێن باوەرییێ و خودێ د گەل هەر پێغەمبەرەکی پەڕتووکەك هنارتییە وەك دلۆڤانی بۆ چێکرییان و ڕێنیشاندانا وان بۆ ڕێکا ڕاست، دا کو پێ بگەهنە بەختەوەرییا دونیا و ئاخرەتێ، خودێ دبێژیت: ﴿لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمِيزَانَ﴾ [الحديد: 25]، ئانکو: ((ب ڕاستی مە پێغەمبەرێن خۆ

ب بەڵگەیێن ئاشکەرا هنارتن و مە پەڕتووك ب ئەحکام و شریعەتڤە د گەل وان ئینا خوارێ و مە تەڕازی ئینا خوارێ)).

خودایێ مەزن یا واجب و پێدڤی کری باوەری ب هەمی پەڕتووکێن هاتینە خوارێ بهێتە ئینان، خودێ دبێژیت: ﴿قُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَمَآ أُنزِلَ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَمَآ أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَآ أُوتِيَ ٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمۡ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّنۡهُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ﴾ [البقرة: 136]، ئانکو: ((هوین بێژنە جوهی و فەلان: مە باوەری ب خودایێ ئێکانە ئینایە و ب وێ یا بۆ مە هاتییە خوارێ ژ وێ قورئانا خودێ ب وەحی بۆ پێغەمبەرێ خۆ هنارتی، ب وێ یا بۆ ئیبراهیم و ئیسماعیلی و ئیسحاقی و یەعقووبی و نەڤییێن وی هاتییە خوارێ، ب وێ یا بۆ مووسای و عیسای و پێغەمبەران هەمییان ژ نیك خودایێ وان ب وەحی هاتی، ئەم د باوەرییێدا چ جوداهییێ د ناڤبەرا واندا ناکەین، ئەم ب گوهدارییێ و پەرستنێ تەسلیمی وی بووینە)). هەرووەسا گۆتییە پێغەمبەرێ خۆ صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن:

﴿وَقُلۡ ءَامَنتُ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِن كِتَٰبٖ﴾ [الشورى: 15]، ئانکو: ((و بێژە: من باوەری ب وان هەمی پەڕتووکان ئینایە یێن ژ ئەسمانی هاتین)).

گەلی باوەرداران، باوەری ئینان ب پەڕتووکان حەفت بابەتان ب خۆڤە دگریت[1]:

ئێك: باوەری ئینان ب وێ چەندێ کو ب ڕاستی ئەو ژ دەڤ خودێ هاتینە خوار، هەروەکی چاوا خودایێ مەزن د سالۆخەتکرنا باوەرداراندا دبێژیت: ﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ﴾ [البقرة: 285]، ئانکو: ((پێغەمبەری باوەری ب وێ ئینایە یا بۆ وی ب وەحی ژ نیك خودایێ وی هاتی، و خودان باوەران ژی باوەری ئینایە و کار ب قورئانا مەزن کرییە، هەمییان باوەری ب خودێ ئینایە کو خودایەکێ خودان سالۆخەتێن مەزن و تەمامە و کو خودێ مەلائیکەتێن ب قەدر هەنە و کو وی پەڕتووك یێن ئینانە خوارێ و پێغەمبەر بۆ خەلکی هنارتینە)).

---

(1) بزڤرە: «شرح ثلاثة الأصول» لابن عثيمين رحمه الله، ص 94 .

ئینانه خوارا پەڕتووکان ب ڕێکا وەحییێ بوویه، خودێ ئەو پەڕتووك ب وەحی هنارتییه بۆ وی مەلائیکەتێ تایبەت ب ئینانه خوارا وەحییێ ژ ئەسمانی بۆ سەر پێغەمبەران، ئەو مەلائیکەت ژی جبریله، پاشی جبریلی هەر پێغەمبەرەکی پەڕتووکا وی تایبەت گەهاندێ.

بابەتێ دووێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەڕتووکان ب خۆڤه دگریت: باوەری ئینانه ب وان پەڕتووکێن مه ناڤێن وان زانین، ئەو ژی شەش پەڕتووکن: صوحوفێن ئیبراهیم و مووسای، تەورات ئەوا بۆ مووسای (سلاڤ لێ بن) هاتییه خوار، ئنجیل ئەوا بۆ عیسای (سلاڤ لێ بن) هاتییه خوار، زەبووری ئەوا بۆ داوودی (سلاڤ لێ بن) هاتییه خوار، قورئان ئەوا بۆ موحەممەدی صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن هاتییه خوار، هندەك زانا دبێژن صوحوفێن مووسای هەر تەوراته، ب ڤی ڕەنگی ژی هژمارا وان دێ بیته پێنج پەڕتووك.

بەلێ ئەو پەڕتووکێن ناڤێ وان نەهاتبیته ئینان، هنگی ئەم دێ ب ڕەنگەکێ گشتی باوەرییێ پێ ئینین.

بابەتێ سێیێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەرتووکان ب خۆڤە دگریت: باوەری ئینانە ب پەرتووکێن ڕەسەن (ئەصلی) ئەوێن خودێ بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینایە خوار، نە کو ئەوێن هاتینە گوهارتن و دەستکاری کرن، ڤێجا بۆ نموونە ئەم باوەرییێ ب وێ تەوراتێ دئینین یا خودێ بۆ مووسای (سلاڤ لێ بن) ئینایە خوارێ، ئەم باوەرییێ ب وێ ئنجیلێ دئینین یا خودێ بۆ مەسحی کو عیسایێ کوڕێ مەریەمێیە ئینایە خوارێ، ئاها ئەڤ تەورات و ئنجیلن، و ئەو پەڕتووکێن نوکە ل بەردەستێن جوهی و فەلان هەین، نە تەورات و ئنجیلێن ڕەسەن و (ئەصلی)ـنە یێن خودێ بۆ مووسا و عیسای ئینایە خوارێ، هەر چەندە ئەو وان ب ڤێ چەندێ ناڤ بکەن ژی، بەلکی ئەو پەڕتووکێن ئەڤرۆکە ل بەردەستێن خۆدانێن پەڕتووکێ؛ هندەك تژیکرنێن بەرپەڕانە ژ لایێ هندەك مرۆڤانڤە کو ئەو تشتێن ژ یێن بەری خۆ گوهلێ بووین نڤیسینە و تشتێ دروست و تشتێ خەلەت ژی تێدا هەیە، پاشی ئەوێن پشتی وان هاتین، ئەو پەڕتووك داینە پال تەورات و ئنجیلێن ڕەسەن، ڤێجا چەرخ و نفشێن مرۆڤان ل سەر ڤێ

باوەرییێ چوون و ب ڤێ چەندێ ئەو د سەرداچوون و خەلك ژی د سەردابر.

پشتی پەڕتووکێن پێغەمبەران تووشی بەرزەبوونێ بووین و نەهاتینە پاراستن، خودێ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەد صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن ب قورئانێ بۆ خەلکی فرێکر، و ئەو پەڕتووك ژ گوهاڕتن و دەستکاریکرن و بەرزەبوونێ پاراست، هەروەکی خودایێ مەزن دبێژیت: ﴿إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ﴾ [الحجر: 9]، ئانکو: ((هندی ئەمین مە قورئان بۆ موحەممەد پێغەمبەری - صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن - یا ئینایە خوارێ و ئەم ب پاراستنا وێ ڕادبین دا چ لێ نەهێتە زێدەکرن و چ ژێ کێم نەبیت و چ ژێ نەهێتە بەرزەکرن))، (**الذِّكر**) ل ڤێرێ قورئانە.

گەلی موسلمانان، بابەتێ چارێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەڕتووکان ب خۆڤە دگریت: ڕاستدەرئێخستنە بۆ وان دەنگوباسێن د وان پەڕتووکاندا ب ڕەنگەکێ دروست بنەجھ بووین، وەکی دەنگوباسێن قورئانێ و ئەو دەنگوباسێن د

پەڕتووکێن بەرێدا وەکی خۆ پاراستی ماین و نەهاتینە گوهاڕتن و دەستکاری کرن، بەلێ ئەو دەنگوباسێن قورئان و سوننەتێ شاهدەیی ب ڕاستییا وان نەدابیت و ب درەو ژی دەرنەئێخستبیت، ئەم نە باوەرییێ پێ دئینین و نە ب درەو دئێخن، ئەڤە ژی وەك کارکرن ب گۆتنا پێغەمبەری صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن دەمێ دبێژیت: **((ما حَدَّثَكُم أَهْلُ الكِتَابِ فَلَا تُصَدِّقُوهُمْ وَلَا تُكَذِّبُوهُمْ، وَقُولُوا: (آمَنَّا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ)، فَإِنْ كَانَ بَاطِلًا لَمْ تُصَدِّقُوهُ، وَإِنْ كَانَ حَقًّا لَمْ تُكَذِّبُوهُ))**(2)، ئانکو: ((ئەو تشتێ خۆدانێن پەڕتووکێ بۆ هەوە گۆتین؛ هوین نە ڕاست دەربێخن و نە درەو دەربێخن، بەلکی بێژن (مە باوەری ب خودێ و پێغەمبەرێ وی ئینا)، ڤیجا ئەگەر تشتەکێ خەلەت بیت هوین وان ڕاست دەرنەئێخن و ئەگەر ڕاستی بیت هوین وان درەو دەرنەئێخن)).

---

(2) رواه أبو داود (3644) عن أبي نملة الأنصاري رضي الله عنه، وحسنه الشيخ شعيب الأرنؤوط في تحقيقه على «السنن»، وأصل الحديث عند البخاري برقم (4485) عن أبي هريرة رضي الله عنه.

بابەتێ پێنجێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەڕتووكان ب خۆڤە دگریت: كاركرنە ب وان ئەحكامێن تێدا نەهاتینە نەسخكرن، ئەڤە ژی وەك كاركرن ب گۆتنا خودایێ مەزن دەمێ دبێژیت: ﴿يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمۡ وَيَهۡدِيَكُمۡ سُنَنَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَيَتُوبَ عَلَيۡكُمۡ﴾ [النساء: 26]، ئانكو: ((خودێ ب ڤان شریعەتان دڤێت ڕێنیشانێن دینێ هەوە یێ ڕاست و شریعەتێ خۆ یێ بنەجهـ بۆ هەوە ئاشكەرا بكەت و بەرێ هەوە بدەتە ڕێكێن وان پێغەمبەر و چاكێن بەری هەوە بۆرین د حەلالكرن و حەرامكرنێدا، وی دڤێت ب زڤڕینا هەوە بۆ عیبادەتان تەوبێ بدانیتە سەر هەوە))، هەروەسا دەمێ دبێژیت: ﴿أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُۖ فَبِهُدَىٰهُمُ ٱقۡتَدِهۡ﴾ [الأنعام: 90]، ئانكو: ((ئەو پێغەمبەرێن هە یێن بەحسێ وان هاتییە كرن ئەون یێن خودێ بەرێ وان دایە دینێ خۆ یێ حەق، ڤێجا تو - ئەی موحەممەد - دویكەڤتنا وان بكە و ل سەر ڕێكا وان هەرە)). ڤێجا بۆ نموونە ژ وان ئەحكامێن نەهاتینە نەسخكرن، خودایێ مەزن ل دۆر تەوراتێ دبێژیت: ﴿وَكَتَبۡنَا عَلَيۡهِمۡ فِيهَآ أَنَّ ٱلنَّفۡسَ بِٱلنَّفۡسِ

وَٱلۡعَيۡنَ بِٱلۡعَيۡنِ وَٱلۡأَنفَ بِٱلۡأَنفِ وَٱلۡأُذُنَ بِٱلۡأُذُنِ وَٱلسِّنَّ بِٱلسِّنِّ وَٱلۡجُرُوحَ قِصَاصٞ﴾ [المائدة: 45]، ئانکو: ((و مە د تەوراتێدا ل سەر وان نڤیسی بوو کو نەفس ب نەفسێ دهێتە کوشتن و چاڤ ب چاڤی دهێتە ئینانە دەر، و دفن ب دفنێ دهێتە بڕین، گوهـ ب گوهی دهێتە ژێڤەکرن، ددان ب ددانی دهێتە ئینانە دەر و د بریناندا تۆلڤەکرن هەیە))، ڤێجا ئەڤ حوکمە د شەریعەتێ مە ژێدا کار پێ دهێتە کرن، چونکی شەریعەتێ مە ب حوکمەکێ نە وەکی وی نەهات و ئەو حوکم ژێ نەسخ نەکر.

بابەتێ شەشێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەڕتووکان ب خۆڤە دگریت: باوەری ئینانە ب وێ چەندێ کو ئەو پەڕتووك هەمی بۆ ئێك بیروباوەر گازی دکەن کو ئەو ژی تەوحید و ئێکتاپەرستییە ب هەرسێ جۆرێن خۆڤە: تەوحیدا ڕبوبی و تەوحیدا ئولوهی و تەوحیدا باشناڤ و سالۆخەتێن خودێ یە.

بابەتێ حەفتێ ژ وان بابەتێن باوەری ئینان ب پەڕتووکان ب خۆڤە دگریت: باوەری ئینانە ب وێ چەندێ کو قورئان پەڕتووکەکا زال و حاکمە ل سەر هەمی پەڕتووکێن بەری خۆ،

ئەو ب رەنگەكێ گشتی نەسخكەرە بۆ پەرتووكێن بەری خۆ، خودێ دبێژیت: ﴿وَأَنـزلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ﴾ [المائدة: 48]، ئانكو: ((و مە قورئان بۆ تە - ئەی موحەممەد - ئینایە خوارێ، هەر تشتەكێ تێدا هەی حەقییە و شاهدەییێ ل سەر ڕاستگۆییا وان پەرتووكێن بەری خۆ ددەت و كو ئەو ژ نیك خودێنە، ئەو ل سەر وان یا حاكم و زال و ئەمینە))، نەسخكرن ژی ب سەر وان شەریعەتاندا دهێت یێن ژ عیبادەت و سەرەدەرییان پێكهاتین، بەلێ هندیكە بیروباوەرن؛ نەسخكرن ب سەردا ناهێت، چونكی بیروباوەر هەمی د بنەجە و نەگۆهۆڕن كو ئەو ژی باوەری ئینانە ب خودێ و مەلائیكەتێن وی و پەڕتووك و پێغەمبەر و ڕۆژا دویماهیكێ و قەدەرێ ب باشی و خرابییێن وێڤە.

ئبن تەیمییە (خودێ دلۆڤانییێ پێ ببەت) دبێژیت: و ئاها هۆسا قورئانێ ژی ئەو دەنگوباسێن د پەڕتووكێن بەرێدا هاتین ل دۆر خودێ و ڕۆژا دویماهیكێ بنەجە كرن، هندەك ڕوهنكرن و بەرفرەهی ل سەر زێدە كرن و بەلگە و بورهان ل سەر ڤێ چەندێ

پێشكێشكرن، پەیام و پێغەمبەرینییا هەمی پێغەمبەران بنەجه كر، دیسان ئەو شەریعەتێن گشتی یێن پێغەمبەر پێ هاتینه هنارتن بنەجه كرن و ب چەندین جۆرێن بەڵگه و بورهانان دانوستاندن د گەل وان كەسێن باوەری ب پەڕتووك و پێغەمبەران نەئینای و درەو پێ كری كر، سزایێن خودێ بۆ وان و سەرئێخستنا خودێ بۆ وان كەسێن خۆدانێن پەڕتووكان یێن ب دروستی دویڤچوونا وان كری دیاركرن، ئەو جهێ ژ وان پەڕتووكان هاتییه گوهاڕتن و تێكدان ژی دیاركر، هەروەسا ئەو كارێ خۆدانێن پەڕتووكێ د گەل پەڕتووكێن بەرێدا كری ژی ئاشكەرا كر، كا چاوا دیاركر كو ئەوان ئەو تشتێ خودێ فەرمان ل وان كری دیار بكەن ڤەشارت، و قورئانێ جوانترین شەریعەت و ڕێباز د گەل خۆ ئینان، ب ڤێ چەندێ ژی ب چەندین لایانڤه بوو پەڕتووكەكا زال و حاكم ل سەر پەڕتووكێن بەری خۆ، ئەو شاهدەییێ ب ڕاستگۆییا وان ددەت و شاهدەییێ ب وان درەوا وان جهێن ژێ هاتینه گوهاڕتن ژی ددەت، ئەو حاكم و دەستهەلاتدارە ب وێ بنەجهكرنا خودێ بنەجهكری و نەسخكرنا وێ چەندا خودێ نەسخكری، ڤێجا د بابەتێن

گرێدایی ب دەنگوباسانڤە ئەو شاهدە و د بابەتێن گرێدایی ب فەرمانانڤە ئەو حاکم و دەستهەلاتدارە[3]. ئاخڤتنا وی ب دویماهیك هات خودێ دلۆڤانییێ پێ ببەت.

هەروەسا دبێژیت: هندیکە قورئانە، ئەو ب خۆیەتییا خۆ یا سەربخۆیە، خۆدانێن وێ پێدڤی چ پەڕتووکێن دی نابن د گەل وێ، بەلکی هندی تشتەکێ باش د پەڕتووکێن دیدا هاتبیت؛ وێ ب خۆڤە گرتییە، زێدەباری گەلەك تشتێن دی کو د پەڕتووکێن دیدا نینن، ژ بەر ڤێ چەندێ ئەو ڕاستدەرئێخەرە بۆ وی تشتێ د پەڕتووکێن دیدا هاتی و زالدەست و حاکمە ل سەر وان، تشتێ ڕاست د ناڤ واندا بنەجھ دکەت و ئەو جهێن تێدا هاتینە گوهاڕتن ژی پویچ دکەت و ئەو جهێن خودێ ژێ نەسخکرین نەسخ دکەت، ڤێجا ئەو دینێ دروست بنەجھ دکەت کو تشتێ ژ هەمییان پتر تێدا هاتی ژ وێیە، و دینێ هاتییە گوهاڕتن تێدا پویچ دکەت کو د وێدا نەهاتییە، زێدەباری تشتەکێ کێم یێ ژێ هاتییە نەسخکرن، چونکی تشتێ هاتییە

(3) «مجموع الفتاوى» (44/17).

نەسخکرن ب هەمبەری تشتێ موکوم و بنەجهکری گەلەکێ کێمە[4]. گۆتنا وی ب دویماهیك هات.

گەلی موسلمانان، پەڕتووکێن ئەسمانی ل سەر شەش خالان د ئێکدەنگن: **یا ئێکێ** ئەڤەیە ئەو هەمی بۆ ئێك تشت گازی دکەن کو ئەو ژی عیبادەتێ خودێ ب تنێیە و هێلانا عیبادەتێ هەر تشتەکێ دییە ژ بلی خودێ، چ ئەڤ تشتێن دی یێن عیبادەتێ وان دهێتە کرن صەنەم بن یان هندەك کەس یان پێغەمبەر بن یان بەر بن یان هندەك تشتێن دی بن، ڤێجا ب ڤێ ڕامانێ ئایینێ هەمی پێغەمبەران ئێك ئایینە کو گازیکرنە بۆ عیبادەتێ خودێ ب تنێ.

هەر ژ وان تشتێن پەڕتووکێن ئەسمانی ل سەر ئێکدەنگ بووین، باوەری ئینانە ب بنیاتێن بیروباوەران کو ئەو ژی باوەری ئینانە ب خودێ و مەلائیکەتێن وی و پەڕتووك و پێغەمبەر و ڕۆژا دویماهیکێ و قەدەرێ ب باشی و خرابییێن وێڤە.

(4) «مجموع الفتاوى» (19/184 - 185).

هەر ژ وان تشتێن پەڕتووكێن ئەسمانی ل سەر ئێكدەنگ بووین، ئەڤەیە كو دڤێت مرۆڤ ب هندەك عیبادەتێن تایبەت عیبادەتێ خودێ بكەت، وەكی نڤێژێ، زەكاتێ، ڕۆژییێ و حەجێ، بەلێ بۆ چاوانییا ئەنجامدانا ڤان عیبادەتان؛ ئەو ل دویڤ وی پێغەمبەرێ بۆ وان هاتییە هنارتن دهێنە گوهاڕتن، ڤێجا بۆ نموونە تەوراتێ و ئنجیلێ و قورئانێ ژی فەرمان ب كرنا نڤێژێ كرییە، بەلێ چاوانییا كرنا نڤێژێ و دەمێ وێ د ناڤ هەرسێ شەریعەتاندا وەكی ئێك نینە و یا جۆدایە، بەلێ ل دویماهیكێ هەمی د ئێك خالدا كۆم دبن، ئەو ژی پەرستنا خودێ ب تنێیە و پێدڤییە ب ڕەنگەكێ دیاریكری بهێنە ئەنجامدان، هەر شەریعەتەكی چاوانییا ئەنجامدانا وی بۆ دویكەڤتییێن خۆ دیاركرییە.

هەمان ئاخڤتن ل دۆر عیبادەتێ ڕۆژییێ و عیبادەتێن دی ژی دهێتە گۆتن.

هەر ژ وان تشتێن پەڕتووكێن ئەسمانی ل سەر ئێكدەنگ بووین، فەرمانكرنە ب پاراستنا هەر پێنج تشتێن فەر (الضوريات الخمس) كو ئەو ژی پاراستنا: ئایین، ئەقل، مال و سامان، نامویس و كەرامەت و ڕوحێیە.

هەر ژ وان تشتێن پەڕتووكێن ئەسمانی ل سەر ئێكدەنگ بووین، فەرمانكرنە ب دادپەروەرییێ، خودێ دبێژیت: ﴿لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلۡقِسۡطِ﴾ [الحديد: 25]، ئانكو: ((ب ڕاستی مە پێغەمبەرێن خۆ ب بەڵگەیێن ئاشكەرا هنارتن و مە پەڕتووك ب ئەحكام و شریعەتڤە د گەل وان ئینا خوارێ، و مە تەڕازی ئینا خوارێ؛ دا مرۆڤ ب دادییێ سەرەدەرییێ د گەل ئێكودوو بكەن)).

هەر ژ وان تشتێن پەڕتووكێن ئەسمانی ل سەر ئێكدەنگ بووین، فەرمانكرنە ب ڕەوشتێن جوان و پاشڤەبرنە ژ ڕەوشتێن خراب، ڤێجا بۆ نموونە هەمییان فەرمان ب باشی و قەنجییا د گەل دایك و بابان و گەهاندنا بەندكێ مرۆڤاینییێ (صلة الرحم) و ڕێزگرتنا ل مێهڤانی و دلۆڤانییا ل سەر هەژار و بەلەنگازان و گۆتنا تازە

کرییە و تشتێن وەکی وان، کا چاوا ئەو پاشڤەبرنێ دکەن ژ کارێن خراب، وەکی زۆرداری و خرابییا د گەل دایك و بابان و دەستدرێژیکرنا ل سەر نامویسێ و غەیبەت و درەوکرن و دزیکرنێ و یێن دی.

پشتی ڤێ چەندێ گەلی باوەرداران دێ بێژم: ئەڤە کورتییەکا مفادار بوو ل دۆر بابەتێ باوەری ئینانا ب پەڕتووکان، خودێ قورئانا پیرۆز بکەتە بەرەکەت بۆ من و هەوە هەمییان و ئەو ئایەت و بیرئینانێن کاربنەجھ بکەتە جھێ مفای بۆ من و هەوە، أقول قولي هذا، وأستغفر الله لي ولكم فاستغفروه، إنه هو الغفور الرحيم.

گۆتارا دووێ

الحمد لله وكفى، وسلام على عباده الذين اصطفى، أما بعد...

بزانن هەی خودێ دلۆڤانییێ ب هەوە ببەت کو خودایێ مەزن د پەڕتووکا خۆدا ئەو ئێك دیارکرییە کو مەزنترین پەڕتووك قورئان و تەوراتن، د گەلەك جهاندا بەحسێ وان هەردووکان پێکڤە دهێتە ئینان، ئەڤە ژی چونکی ئەو باشترین پەڕتووکن و ئەو شەریعەتێ د ناڤ وان هەردووکاندا هاتی؛ تەمامترین شەریعەتە[5].

گەلی موسلمانان، گومان تێدا نینە کو مەزنترین پەڕتووك قورئانە، ژ بەر هندێ ژی خودێ ئەو یا کرییە زالدەست ل سەر هەمی پەڕتووکێن ئەسمانی و هند موعجیزە و دیارکرن و زانین یێ د وێدا هەین کو د پەڕتووکێن دیدا نینن.

گەلی باوەرداران، قورئان هەمی ئاخڤتنا خودێ یە، خودێ ب ڕەنگەکێ دروست (حەقیقی) یێ پێ ئاخڤتی، پاشی مەلائیکەتێ

---

(5) قاله الشيخ عبد الرحمـٰن بن سعدي رحمه الله في تفسيره في مقدمة تفسير سورة الإسراء.

وی جبریلی ئەو یا گەهاندییە موحەممەد پێغەمبەری صلی الله علیه وسلم، موحەممەد پێغەمبەری ژی صلی الله علیه وسلم یا گەهاندییە صەحابییێن خۆ، پاشی د سنگاندا یا هاتییە پاراستن و ژبەرکرن، پاشی د ناڤ کاغەز و بەرپەڕاندا یا هاتییە پاراستن، پاشی ل سەردەمێ خەلیفەیێ سەرڕاست عوسمانێ کوڕێ عەففانی (خودێ ژێ ڕازی بیت) قورئان هەمی د ناڤ ئێك پەڕتووكدا یا هاتییە كۆمكرن، پاشی هەتا ڤێ ڕۆژا ئەم تێدا دژین دانە ژ وێ دانەیێ هاتینە كۆپیكرن، خودێ ژی ڕاست گۆت دەمێ گۆتی: ﴿إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ﴾ [الحجر: 9]، ئانكو: ((هندی ئەمین مە قورئان بۆ موحەممەد پێغەمبەری - سلاڤ لێ بن - یا ئینایە خوارێ، ئەم ب پاراستنا وێ ڕادبین دا چ لێ نەهێتە زێدەكرن و چ ژێ كێم نەبیت و چ ژێ نەهێتە بەرزەكرن)).

گەلی موسلمانان، خودێ بەحس ل چەندین حیكمەت و كاربنەجهییان كرییە ل پشت ئینانەخوارا وێ بۆ دویماهیك

پەڕتووك كو قورئانه[6]، ژ وان ژی هزركرن و (تەدەبوورا) د ئایەتێن ویدایە دا كو خودانێن ئەقلان بۆ خۆ بكەنە بیرئینان و پاشی تەقوایێ ل دەڤ خۆ پەیدا بكەن، بەلگەیێ ڤێ چەندێ ژی گۆتنا خودێ یە دەمێ دبێژیت: ﴿كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ مُبَٰرَكٞ لِّيَدَّبَّرُوٓاْ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ﴾ [ص: 29]، ئانكو: ((ئەڤ وەحییا بۆ تە هاتی كیتابەكا پیرۆزە مە بۆ تە ئینایە خوارێ؛ دا ئەو هزرێن خۆ د ئایەتێن وێدا بكەن،و دا كاری ب هیدایەتا وێ بكەن و دا خودانێن عەقلێن دورست وێ ل بیرا خۆ بینن یا خودێ فەرمان پێ ل وان كری))، و گۆتنا وییە: ﴿وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَٰهُ قُرۡءَانًا عَرَبِيّٗا وَصَرَّفۡنَا فِيهِ مِنَ ٱلۡوَعِيدِ لَعَلَّهُمۡ يَتَّقُونَ أَوۡ يُحۡدِثُ لَهُمۡ ذِكۡرٗا﴾ [طه: 113]، ئانكو: ((و وەكی مە دلێ خودان باوەران برییە كریارێن چاك و مە كافر ژ مانا ل سەر گونەهێ و كوفرا ب ئایەتێن خۆ داینە پاش، وەسا مە ئەڤ قورئانە ب زمانێ عەرەبی ئینا خوارێ؛ دا ئەو تێبگەهن، مە گەلەك

---

(6) استفدت هذا الجزء من «أضواء البيان»، تفسير سورة ص، قوله تعالى: ﴿كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ مُبَٰرَكٞ لِّيَدَّبَّرُوٓاْ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ﴾.

رەنگێن گەف و ترساندنێ تێدا دیارکرن؛ دا ئەو تەقوا خودایێ خۆ بکەن، یان دا ئەڤ قورئانە بیرئینانەکێ بۆ وان چێبکەت)).

دیسان ژ حیکمەتێن خودێ د ئینانەخوارا قورئانێدا؛ مزگینیدانە ب خەلاتکرنێ بۆ تەقواداران و هشیارکرنە ب سزادان و عەزابێ بۆ پشتدەران، خودێ دبێژیت: ﴿فَإِنَّمَا يَسَّرْنَهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ ٱلْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِۦ قَوْمًا لُّدًّا﴾ [مريم: 97]، ئانکو: ((ڤێجا هەما مە ئەڤ قورئانە ب زمانێ تە یێ عەرەبی ب ساناهی کرییە - ئەی موحەممەد -؛ دا تو مزگینییێ پێ بدەیە تەقواداران ژ دویکەڤتییێن خۆ و دا تو درەوپێکەرێن زێدە د هەڤرکێ پێ بترسینی)).

هەروەسا ژ حیکمەتێن خودێ د ئینانەخوارا قورئانێدا؛ دیارکرنا ئەحکامێن شەرعییە بۆ خەلکی، خودێ دبێژیت: ﴿وَأَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ [النحل: 44]، ئانکو: ((و مە قورئان بۆ تە - ئەی موحەممەد - ئینا خوارێ؛ دا تو رامانێن وێ یێن نە ئاشکەرا بۆ مرۆڤان دیار بکەی و دا ئەو هزرا خۆ تێدا بکەن و پێ ب هیدایەت بکەڤن))، و

خودێ دبێژیت: ﴿وَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ ٱلَّذِي ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ﴾ [النحل: 64]، ئانكو: ((و مە قورئان بۆ تە - ئەی موحەممەد - نەئینایە خوارێ بۆ هندێ نەبیت دا تو وی تشتی بۆ مرۆڤان ئاشکەرا بکەی یێ ئەو تێدا ژێکجودا بووین ژ کارێ دینی و ئەحکامان؛ دا ب ڤێ ئاشکەراکرنا تە وان چ هێجەت نەمینن)).

هەرووەسا ژ حیکمەتێن خودێ د ئینانەخوارا قورئانێدا؛ بنەجهکرنا باوەردارانە ل سەر باوەری و هیدایەتێ، خودێ دبێژیت: ﴿قُلۡ نَزَّلَهُۥ رُوحُ ٱلۡقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِٱلۡحَقِّ لِيُثَبِّتَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُسۡلِمِينَ﴾ [النحل: 102]، ئانکو: ((تو - ئەی موحەممەد - بێژە وان: من قورئان ژ نیك خۆ چێنەکرییە، بەلێ جبریلی ئەو ژ نیك خودایێ تە ب ڕاستی و دادی ئینایە خوارێ، موکومکرن بۆ خودان باوەران و ڕێنیشادان ژ بەرزەبوونێ، مزگینییەکا خۆش بۆ وان یێن خۆ ب دەست خودێ خودایێ هەمی چێکرییانڤە بەردایین)).

هەرووەسا ژ حیكمەتێن خودێ د ئینانەخوارا قورئانێدا؛ حوكمكرنە د ناڤ خەلكیدا – ئانكو حوكمكرنە ب قورئانێ -، خودێ دبێژیت: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِتَحۡكُمَ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ بِمَآ أَرَىٰكَ ٱللَّهُۚ﴾ [النساء: 105]، ئانكو: ((هندی ئەمین مە قورئان ب ڕاستییێ بۆ تە - ئەی موحەممەد - هنارتییە؛ دا تو ب وێ یا خودێ بۆ تە ب وەحی ئینایە خوارێ و نیشا تە دای فەرمانداریێ د ناڤبەرا مرۆڤاندا بكەی)).

پاشی بزانن هەی خودێ دلۆڤانییێ ب هەوە ببەت كو خودایێ هەوە فەرمان ب تشتەكێ مەزن ل هەوە كرییە كو ئەو ژێ ئەڤەیە: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تسليما﴾ [الأحزاب: 56]، ئانكو: ((هندی خودێ یە ل نیك مەلائیكەتێن نێزیك مەدحێن پێغەمبەری - سلاڤ لێ بن - دكەت و فریشتەیێن وی ژی مەدحێن پێغەمبەری دكەن و دوعایان بۆ دكەن، ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ و پێغەمبەرێ وی ئینای و كار ب

شریعەتیێ وی کری، هوین - بۆ قەدرگرتن - سلاڤان بدەنە سەر پێغەمبەریێ خودێ و دوعایان بۆ وی بکەن)).

یا خودێ تو صەلات و سەلامان بدە سەر عەبدێ خۆ و پێغەمبەریێ خۆ موحەممەدی و ژ صەحابیێن وی یێن بووینە جێگرێن وی ڕازی بە، هەرووەسا ژ تابعییان و ئەوێن ب باشی هەتا ڕۆژا قیامەتیێ ل دویڤ ڕێکا وان دکەڤن ژی ڕازی بە.

یا خودێ تو ئیسلامێ و موسلمانان بهێز بکەی و ب سەربێخی، تو شرکیێ و موشرکان ڕەزیل و شەرمزار بکەی و تو دوژمنێن خۆ و دوژمنێن دینیێ خۆ ژ ناڤ ببەی، و تو عەبدێن خۆ یێن ئێکتاپەرست ب سەربێخی.

یا خودێ تو مە ل وەلاتێن مە ئێمن و ئارام بکەی و تو سەرۆك و مەزنێن مە باش بکەی و کاریێ باش پێ بدەیە کرن و تو وان بکەیە هندەك کەسێن ب هیدایەت هاتی و خەلکی ژی بیننە سەر ڕێکا ڕاست.

یا خودێ تو تەوفیقا سەرۆك و مەزنێن موسلمانان بدەی کو حوکمی ب پەڕتووکا تە بکەن و دینێ تە ب سەربێخن و تو وان بکەیە دلۆڤانی بۆ وان کەسێن ئەو چاڤدێرییا وان دکەن.

یا خودێ تو ل دونیا و ئاخرەتێ باشییێ بدەیە مە و مە ژ عەزابا ئاگرێ جەهنەمێ ب پارێزی. سبحان ربنا رب العزة عما يصفون، وسلام على المرسلين، والحمد لله رب العالمين.

ئەڤ گۆتارە هاتییە بەرهەڤکرن ژ لایێ: (**ماجد بن سليمان الرسي**)، ل سێزدەی شەعبانێ سالا 1442، ل بازێرێ (الجبيل)، ل وەلاتێ: (المملكة العربية السعودية)، واتس: (00966505906761).

مزگەفت

www.mzgaft.com